

Az utolsó út.

Most megmozdult a templom közönsége, hogy utolsó útjára kísérje Ferencz József püspököt. Hosszú ideig tartott, amíg a templom előtti útvonalon az ezrekre menő gyászoló közönség felsorakozott. Alig távozott el a közönség, a koporsó mellől, az unitárius papság fekete palástos néma serege megegyszer felállással, hosszú csendben emelkedve vett búcsút agg főpásztorától. Hiszen egy sem volt közöttük, kit ne ő szentelt volna fel és küldött volna az Úr szülőjébe. A néma szimbólumot csak az özvegy feltörő zokogása szakította meg. Csakhamar felharsant a templom előtt álló díszszázad vezető tisztjének vezényszava. Ebben a pillanatban emelték vállaikra a koporsót a körüli felügyelőgondnokok, hogy ráhelyezzék a gyászkocsira. Az utcán feketéllő beláthatatlan tömeg némaságát hirtelen magasbaszárnyaló, hatalmas énekszó rázta meg. Olyan jelentős szavakat zúgatva a város felé, amilyeneket ritkán hallott Kolozsvár:

„Olyan, mint az árnyék az ember élete, melyet vetni szokott valamely csemete, de csak félóráig tart ő kerülete...”

Ez a földi élet himnusza, mely után ráségítik a koporsót a gyönyörű hatlovas gyászhintóra. Az emberek nem bírnak a mély jelentőségű ének figyelmeztetésétől szabadúlni s máris újabb, még szebb, még igazabb igék hallszanak:

„Micsoda az élet, forгатom, vizsgálom,
Felkapott, gyöngécske fűszálnak találom.
S mulandónak, mint a hajnali szép álom.“

Szinte látni lehet, hogy a hatalmas menet mint alkalmazkodik lélekben e gyönyörű szavakhoz. A gyászmenet a Kossuth Lajos-utcán, a Főtéren át kanyarodva vonul ki a köztemetőbe. A menetet a dalárdák nyítják meg, ezután következnek végeláthatatlan hosszú sorban a különböző tanintézetek növendékei. Az ifjúság után jönnek a szertartást végző lelkészek. Utánuk a különböző küldöttségek és a megjelent közönség négyes zárt sorokban. A gyászkocsi előtt a menetet az unitárius ifjúsági dalárda zárja be, melynek végén, közvetlenül a gyászkocsi előtt, az Egyház pénztárnoka, Hadházy Sándor, párnán vitte az elhunyt rendjeleit. Aztán hatlovas gyászhintó vitte a koporsót. A gyászkocsi mellett az egyik oldalon a körüli esperesek, a másik oldalon a körüli felügyelőgondnokok mennek. A gyászkocsi után a családtagok mögött az Egyház főgondnokai,

a kormány és a vallásügyi miniszter képviselője, a külföldi államok konzuljai, a hadsereg, a város reprezentánsai, majd az Egyház lelkeszi, tisztviselői kara, főtanácsának tagjai, és tanárai, valamint tanítói testülete vonulnak.

Nagy feltűnést keltettek a torockóiak, akik népi viseletükben, himzett, fehér, rókatorkos bundácskákban mély szomorúsággal kísérték utolsó útjára főpásztorukat.

Temetőbe menet, az úton a Magyar- és Honvéd-utcai dalárdák énekeltek. Közvetlen a koporsó után a család tagjai haladtak. Beláthatatlan volt a kísérő tömeg.

Így ért a menet a házsongárdi temetőbe, hová örök nyugalomra tért Ferencz József unitárius püspök.

A temetőben.

A temetői szertartást a „Cszimadia Ipartársulat“ dalkörének gyászdala vezette be, mely után *dr. Ferenczy Géza* egyházi főgondnok lépett a sírhoz és mondott az Egyház nevében búcsúbeszédet.

Dr. Ferenczy Géza főgondnok beszéde a sírnál.

A lesújtó fájdalomnak alig elviselhető érzetével, könnyes szemekkel, remegő ajkakkal állunk nyitott sírod küszöbénél nagy halottunk, szeretett egyházfejedelmünk.

Vérzik szívünk a fájdalom súlya alatt, mert, bár tudtuk, hogy az emberi életnek természetes következménye a halál; tisztában voltunk azzal is, hogy a kivételes magas életkorban minden óra készen kell találjon elvesztésedre. Tudtuk, hogy nem maradhatsz fénylő napunk, féltett büszkeségünk az idők végéig — de mindezt csak agyunk tudta, szívünk valahogy úgy érezte, kivételes életkorod valahogy azt hitette el, hogy még évek során át leszel és maradsz a mi őriző pásztorunk, szerető édes atyánk — s ha most elvesztésed szomorú valóságának bekövetkeztekor az ész csillapítani is törekszik a vérző fájdalmat, természetesnek ismerteti is elmulásod törvényszerű bekövetkezését, mégis érzelmeinknek oly fájdalmas elmulásod, hogy törékeny testednek, szerető tekintetednek és atyai hangodnak ez általi örök eltakarása könnyáztatta barázdát von vonagló arcunkra.

Érezzük veszteségünk súlyát, mert Te drága kincsünk, a világ összes unitáriusainak egyetlen püspöke, nemcsak fajunknak kimagasló egyénisége, nemcsak társadalmi intézményeinknek vezető lelke s nekünk nemcsak vezérünk, példányképünk, útmutatónk, püspökünk, de ezeken felül szerető atyánk is voltál. Ha végzetesen is nehezedett vállaidra az egymásra tornyosuló évek ólomsúlya és egyházunk mentésének és építésének az utóbbi években megsoka-